

17 Ağustos 1967

No. ....

Dünya (İstanbul)

18. Asırda şâhane bir gala ile açılmıştı
Bütün sanatkârların sahnesine
çıkma k istediği bir opera

Teatro San Carlo

Napoli'deki San Carlo Kraliyet Tiyatrosu, Metastasio'nun Librettosu üzerine Domenico Sarro'nun «Achille in Sciro» operası ile 4 Kasım 1737'de ilk defa perdelerini açmıştı. O gün, bu müzik yuvasının kurucusu Napoli Kralı Borbon hanedanından Carlo III'ün doğum günüydü ve aynı ismi taşıyan Aziz adına bir opera kuruluyordu.

Kral, binaya bitişik Kraliyet Sarayından özel olarak inşa ettirilmiş bir galeriden geçerek salona gelmiş ve son derece süslü locasında yerini almıştı; halklarla bezenmiş şişkin perukası üzerine tacını oturtmuş, dantellerin çarpıcı beyazlığı üzerinde çok canlı bir kırmızılıkta büyük bir şal ve altın kabzalı zengin kılıcı ile muhteşem elbisesi içinde, locasından, salonu dolduran asilzade ve zengin burjuvanın « Viva Carlo ! » haykırışlarına gülümsemiş ve eldivenli elini

bir kraliyet jesti ile sallamıştı. Üst üste altı sıra teşkil eden localar asilzadelere ayrılmıştı ve bunlardan herbiri locasını bizzat döşemiş ve süslemişti. Locaları aydınlatan kandillerin sayısı asalet ünvanına göre değişiyor, koltuklarda ise - Di Giacomo'nun anlatışı ile - « en gözde ve en şık peruklar (= şahsiyetler) », büyük üniformaları içinde ordu zabıtları, edipler, sanatçılar ve zamanın müzisyenleri » yer almış bulunuyordu. Binanın etrafındaki sokakları ve meydanları dolduran «landaux» lar, meş'aleli arabalarla operaya gelen bu kalburüstü zevatin gelişi ise, Napolinin aşağı sınıf halkı için hayranlık ve şaşkınlık yaratan, alkışlanan bir başka tema teşkil etmişti.

İlk geceki temsilde fevkalâde bir başarıya ulaşan eser kısa aralıklarla 14 defa tekrarlanıyor ve böylece San Carlo

Operasının müzik dünyası için ilginç « opera mevsimleri » başlıyordu.

Bina sekiz ay gibi çok kısa bir zamanda inşa edilmiş ve müteahhidi Angelo Carasale, bir saray entrikasına kurban giderek, masraf hesaplarında ki düzensizlik yüzünden, ömrünü sefilâne bir şekilde S. Elmo Kalesi hapishanesinde tamamlamıştı. Bundan sonra müteaddit restorasyonlarla sanat eserleri yönünden zenginliği artan ve akustığı daha da mükemmelleştirilen bina, 12 Şubat 1816'da şiddetli bir yangınla tahrip olmuş, fakat kısa bir zamanda, Niccolini'nin projesi üzerine Sicilya Kralı Ferdinando I tarafından eski halini bulmuştur. Salonu ve sahnesi arkitektolik bir bütün teşkil eden bina 1856'da bugünkü halini almıştır.

San Carlo Orkestrasını yönetebilmek, sahnesinde söyleyebilmek, balesine girebil-

mek, eserinin « prima » sınıfında yaptırabilmek orkestra şefleri, ses sanatçıları, balerinler ve bestekârlar için, kuruluşundan bu yana, hep varılması gereken bir amaç ve hayâl teşkil etmiştir. Zira San Carlo Operası orkestrası, şefi, ses sanatçısı, balesi, korosu, bestekâri, dekoru, sahne düzeni ve bir operayı meydana getiren bütün unsurlar ile bir âhenkli bütündür, ve bu bütünün âhenginde aksamamak « başarı » demektir. Bu sebeple San Carlo, opera ilgilileri için, aynı zamanda bir mihenk taşı yerine de geçer. Ses güzelliği ve şana karşı doğal bir eğilimi olan ve melodramın estetik - müzikal unsurlarını en doğru bir değerlendirmeye duygusuna sahip bulunan Napoli halkı, Napoli Ekolünün müzikal geleneği ile birlikte bu güne kadar bu fonksiyonunu ifa etmiştir.